18.2.2025

Lausunto Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle

Asia: VNS 7/2024 vp Valtioneuvoston selonteko YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda2030

Pyydettynä lausuntona Agenda2030-toimenpideohjelman toimeenpanosta Puutuoteteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Puurakentaminen tukee työllisyyttä ja alueellista tasa-arvoa

Rakentaminen on yksi merkittävimmistä työllistävistä sektoreista Suomessa. Viime vuosina rakennusalan keskittyminen suuriin kaupunkeihin ja ulkomaisen työvoiman osuuden kasvu ovat luoneet haasteita kotimaiselle työmarkkinalle. Teollinen puurakentaminen tarjoaa ratkaisun, joka tuo työpaikkoja erityisesti maakuntiin ja vahvistaa kotimaista työvoimaa.

Ratkaisu:

- Puurakentamisen työllisyysvaikutukset hajauttavat työpaikkoja ja tukevat maakuntien elinvoimaa
- Puutuoteteollisuus ja teollinen puurakentaminen sijoittuvat pääosin kasvukeskusten ulkopuolelle, mikä luo työpaikkoja pienemmille paikkakunnille ja vähentää alueellista työttömyyttä.
- Puurakentamisen lisääminen vahvistaa myös suomalaisen työvoiman asemaa, sillä esivalmistetuissa puurakennuselementeissä kotimaisen työvoiman osuus on merkittävästi korkeampi kuin perinteisessä työmaarakentamisessa.
- Rakennusalan tuottavuus on pysynyt 1970-luvun tasolla, ja työn siirtäminen teollisiin olosuhteisiin mahdollistaa merkittävän tuottavuusloikan.

Puurakentaminen vahvistaa kuntien veto- ja pitovoimaa

Monet suomalaiset kunnat kamppailevat väestökadon, elinvoiman heikkenemisen ja palveluiden keskittämisen kanssa. Samalla suurten kaupunkien kasvupaine lisää asumiskustannuksia ja kuormittaa infrastruktuuria. Puurakentaminen ja puutuoteteollisuus tarjoavat ratkaisun, joka luo vakituisia työpaikkoja maakuntiin, parantaa alueiden elinvoimaa ja vähentää eriarvoisuutta kuntien välillä.

Ratkaisu:

- Puutuoteteollisuus luo työpaikkoja ja kestäviä asuinympäristöjä, jotka tukevat alueellista tasa-arvoa
- Puutuoteteollisuus tuo vakituisia työpaikkoja haja-asutusalueille ja pienempiin kaupunkeihin, mikä vähentää tarvetta muuttaa työn perässä suuriin kasvukeskuksiin.
- Teollinen puurakentaminen hajauttaa rakennustuotantoa, jolloin osa työstä siirtyy suurten kaupunkien työmailta maakuntien tuotantolaitoksiin. Tämä tukee tasapainoisempaa alueellista kehitystä ja ehkäisee työvoiman keskittymistä vain muutamiin keskuksiin.

- Puukerrostalot ja julkiset puurakennukset, kuten koulut ja päiväkodit, tekevät kunnista houkuttelevampia asuinpaikkoja, sillä ne tarjoavat terveellisiä, viihtyisiä ja vähähiilisiä tiloja.
- Puurakentamisen myötä syntyvät uudet työpaikat ja kestävä kaupunkikehitys luovat tasa-arvoa kuntien välille, sillä elinvoimaa voidaan vahvistaa muuallakin kuin vain suurimmissa kasvukeskuksissa.

Sukupuolten tasa-arvo rakennusalalla ja työmarkkinoiden monimuotoisuus rakennusalalla

Rakennusala on perinteisesti ollut hyvin homogeeninen työympäristö, jossa tietyt fyysiset vaatimukset ja työmaan olosuhteet ovat vaikuttaneet työntekijärakenteeseen. Teollinen puurakentaminen avaa uusia mahdollisuuksia laajemmalle työntekijäjoukolle, sillä se vähentää perinteisen työmaarakentamisen kuormittavuutta ja luo uusia uramahdollisuuksia niin naisille, varttuneemmalle väestölle kuin fyysisesti kevyempiä työtehtäviä etsiville.

Ratkaisu:

- Teollinen puurakentaminen lisää työn saavutettavuutta ja monipuolistaa rakennusalan työmarkkinoita
- Esivalmistus ja teolliset tuotantoprosessit vähentävät raskaita työvaiheita, mikä mahdollistaa laajemman ja monimuotoisemman työvoiman osallistumisen alalle.
- Puutuoteteollisuus tarjoaa enemmän tarkkuutta, teknistä osaamista ja yhteistyötä vaativia työtehtäviä, jotka sopivat laajasti eri elämäntilanteissa oleville työntekijöille.
- Teollinen puurakentaminen tuo rakennusalalle uusia urapolkuja, joissa painottuvat suunnittelu, teknologia, automatisointi ja materiaaliosaaminen – nämä tehtävät ovat saavutettavissa erilaisilla taustoilla ja fyysisillä edellytyksillä.
- Inklusiivisemmat työolosuhteet voivat houkutella uusia osaajia rakennusalalle, mikä vahvistaa koko sektorin työvoimapohjaa ja vähentää työvoimapulaa.

Metsien kestävä käyttö ja globaali tasa-arvo

Venäjän rajojen sulkeuduttua Suomi on nojautunut entistä enemmän kotimaiseen puuhun, mikä on lisännyt hakkuita ja puun vientiä. Tämä kehitys on kuitenkin vastuullinen vaihtoehto verrattuna kestämättömästi hoidettuihin metsiin muualla maailmassa.

Ratkaisu:

- Kotimainen metsätalous on kestävää ja tukee globaalin metsäsektorin vastuullisuutta
- Suomen metsätalous on yksi maailman sertifioiduimmista ja kestävimmin hoidetuista, mikä takaa vastuullisen raaka-aineen rakennusteollisuudelle.
- Puun vienti kestävän metsänhoidon piiristä on parempi vaihtoehto kuin se, että markkinat turvautuisivat sellaisten maiden metsiin, joissa metsänhoito on heikosti säädeltyä.
- Suomi voi toimia esimerkkinä kansainvälisessä metsäpolitiikassa, jossa kestävällä metsänkäytöllä voidaan luoda taloudellista kasvua, työpaikkoja ja vähentää globaalia metsäkatoa.

Toimenpide-ehdotukset

Puutuoteteollisuus ry korostaa, että teollinen puurakentaminen tukee työllisyyttä, tasa-arvoa ja alueellista kehitystä. Se hajauttaa työpaikkoja, tuo uusia sukupuolineutraaleja uramahdollisuuksia ja vahvistaa kuntien elinvoimaa. Lisäksi Suomi voi globaalisti edistää vastuullista metsänkäyttöä ja vähentää kansainvälistä kestämätöntä metsänhoitoa. Puutuoteteollisuus ry esittää seuraavia toimenpiteitä, joilla edistetään **työllisyyttä, tasa-arvoa, alueellista kehitystä ja kestävää rakentamista**:

1. **Rakentamislain ilmastoselvityksen käyttöönotto ja kunnianhimoinen raja-arvojen kehitys**
    - Rakennusmateriaalien elinkaaripäästöt tulee ottaa huomioon päätöksenteossa.
    - Hiilikädenjäljen huomioiminen tukee vähähiilisiä rakennusratkaisuja, kuten puurakentamista.
    - Hiilijalanjäljen raja-arvojen kehitys oltava kunnianhimoista, myös rakennustuotteiden hiilivarastot huomioitava.
    - Suomen kilpailukyky vientimarkkinoilla rapautuu, jos kotimaassa ei toteuteta nopealla aikataululla esim. Tanskan mallin mukaisia kunnianhimoisia askelluksia raja-arvojen kiristämisessä
2. **Teollisen puurakentamisen ja puutuoteteollisuuden kehityksen tukeminen**
    - Tukee rakennustuotannon hajauttamista maakuntiin ja vähentää työvoiman keskittymistä suuriin kasvukeskuksiin.
    - Luo vakituisia työpaikkoja puutuoteteollisuuteen ja vahvistaa alueiden elinvoimaa.
    - Vahvistaa rakennusalan tuottavuutta ja vähentää työvoimapulaa.
3. **Kuntien kannustaminen puurakentamiseen osana alueellista elinvoimapolitiikkaa**
    - Puurakentaminen tarjoaa kunnille terveellisiä, kestäviä ja pitkäikäisiä rakennusratkaisuja.
    - Puurakennushankkeiden tukeminen lisää kuntien vetovoimaa ja tuo uusia asukkaita, työpaikkoja ja investointeja alueille.
    - Lisääntynyt puurakentaminen vahvistaa paikallista taloutta ja vähentää kasvukeskusten ylikuormitusta.
4. **Puurakentamisen koulutuksen ja täydennyskoulutuksen lisääminen**
    - Laajentaa puurakentamisen osaamista niin työvoiman, yritysten kuin kuntien päätöksentekijöiden keskuudessa.
    - Edistää työmarkkinoiden monimuotoisuutta ja madaltaa kynnystä uusille osaajille päästä alalle.
    - Luo uusia urapolkuja ja lisää rakennusalan houkuttelevuutta myös naisille, varttuneemmille työntekijöille ja fyysisesti kevyempiä työvaiheita etsiville.
5. **Kestävän metsänhoidon ja puutuoteteollisuuden tukeminen**
    - Suomen tulee varmistaa, että kotimaisen metsätalouden kestävyys ja sertifioidun puun vienti tukevat kansainvälistä siirtymää vastuulliseen metsänhoitoon.
    - Kotimaisen puun käyttö ja vienti ehkäisevät kestämättömien metsävarojen hyödyntämistä maailmalla ja tukevat globaalin metsäsektorin tasa-arvoa.

Helsinki, 18.2.2025
Matti Mikkola
Toimitusjohtaja
Puutuoteteollisuus ry